

**Додаток
до рішення третьої сесії
восьмого скликання
від 23.12.2020 № 13**

**Програма
національно-патріотичного виховання
дітей та молоді Миколаївської сільської ради
на 2021 – 2022 роки**

2020 р.

1. ПАСПОРТ
Програми національно-патріотичного виховання
дітей та молоді Миколаївської сільської ради на 2020 -2021 роки
(далі - Програма)

21.	Ініціатор розроблення Програми	Виконавчий комітет Миколаївської сільської ради Сумського району
32.	Розробник Програми	Відділ освіти, молоді та спорту Миколаївської сільської ради
43.	Відповідальний виконавець Програми	Відділ освіти, молоді та спорту Миколаївської сільської ради
54.	Учасники Програми	Миколаївська сільська рада, відділ освіти, молоді та спорту Миколаївської сільської ради, заклади дошкільної, загальної середньої Миколаївської сільської ради, заклади культури Миколаївської сільської ради
65.	Термін реалізації Програми	2021-2022 роки
76.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми	Місцевий бюджет
87.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми	274,0 тис. грн.

2. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

В Україні національно-патріотичне виховання дітей та молоді сьогодні є одним із пріоритетних напрямів діяльності держави та суспільства щодо розвитку громадянина як високоморальної особистості, яка плекає українські традиції, духовні цінності, володіє відповідними знаннями, вміннями та навичками, здатна реалізувати свій потенціал в умовах сучасного суспільства, сповідує європейські цінності, готова до виконання обов'язку із захисту Батьківщини, незалежності та територіальної цілісності України та рідного краю.

Проте досвід державної політики впродовж усіх років незалежності України засвідчив, що національно-патріотичному вихованню дітей та молоді не приділялось достатньої уваги. Ініціативи, заходи, проекти як на Всеукраїнському рівні, так і на місцевих, мають поодинокий або ситуативний характер. Розуміння національно-патріотичного виховання не має чітко вираженої системності та носить, скоріше, абстрактний характер. На належному рівні не налагоджено постійну партнерську співпрацю з інститутами громадянського суспільства, що мають відігравати першочергову та вирішальну роль у формуванні системи національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Ще одним проблемним питанням напрямку є відсутність системи підготовки фахівців національно-патріотичного виховання, належної

методичної бази, сучасних інноваційних механізмів, форматів, форм роботи з дітьми та молоддю.

Низьким також на сьогодні є рівень інформаційного забезпечення як самої молодіжної спільноти, так і тих, хто працює у напрямку національно-патріотичного виховання та за своїми посадовими обов'язками, а частіше – громадянським покликанням, бере на себе відповідальність відповідного виховання підростаючого покоління.

У зв'язку з цим актуалізувалася низка більш глобальних проблем, а саме:

- брак комунікацій з громадянським суспільством з питань національно-патріотичного виховання;
- брак духовності і моральності у суспільстві;
- відсутність єдиної державної інформаційно-просвітницької політики щодо питань організації та висвітлення заходів із національно-патріотичного виховання;
- відсутність єдиних стандартів щодо процесів, суб'єктів, їх компетенції та повноважень, якості діяльності у сфері національно-патріотичного виховання;
- недостатність кваліфікованого кадрового потенціалу в органах місцевого самоврядування та закладах освіти для організації та здійснення заходів із національно-патріотичного виховання;
- відсутність єдиного обов'язкового підходу у фінансовому та матеріально-технічному забезпеченні, як об'єктів інфраструктури, так і напрямку національно-патріотичного виховання в цілому.

Відтак, існує нагальна потреба вдосконалення національно-патріотичного виховання дітей та молоді, надання цьому вкрай важливому процесу системності.

На сьогодні наша об'єднана територіальна громада має достатній як людський, так і матеріально-технічний потенціал задля створення єдиної цілісної системи національно-патріотичного виховання дітей та молоді. І, безумовно, фундаментальну роль у цьому процесі має займати держава в цілому та місцева влада зокрема.

Тому першочерговою задачею, на виконання якої має бути спрямована дана програма, має стати налагодження механізму скоординованої систематичної співпраці як відповідних державних структур, так і, безумовно, інститутів громадянського суспільства, ініціативних груп та створення належного методологічного підґрунтя для якісного розвитку, удосконалення системи національно-патріотичного виховання дітей та молоді в Миколаївській сільській раді. Максимальну увагу при цьому слід приділяти роботі закладів освіти, які, починаючи з дошкільного віку, повинні формувати у підростаючого покоління сталу національно орієнтовану систему цінностей.

3. Мета Програми

Програма відповідає Стратегії національно – патріотичного виховання дітей та молоді на 2020-2025 роки, затвердженої Указом Президента України від 18 травня 2019 року № 286/2019, якою визначено основні пріоритети, напрямки та ідеологічні засади розвитку національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Метою Програми є створення концепції розвитку системи національно-патріотичного виховання дітей та молоді Миколаївської сільської ради на основі формування й утвердження принципів любові і гордості за власну державу, усвідомлення громадянського обов'язку та готовності стати на захист її цілісності.

4. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми

Формування ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості у дітей та молоді повинно здійснюватися на прикладах героїчної боротьби Українського народу за самовизначення і творення власної держави, ідеалів свободи, соборності та державності, успадкованих, зокрема, від княжої доби, українських козаків, Українських Січових Стрільців, армій Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки, учасників антибільшовицьких селянських повстань, загонів Карпатської Січі, Української повстанської армії, українців-повстанців у сталінських концтаборах, учасників дисидентського руху в Україні. Також національно-патріотичне виховання має здійснюватися на прикладах мужності та героїзму учасників революційних подій в Україні у 2004, 2013 - 2014 роках, учасників антитерористичної операції в Донецькій та Луганській областях.

У національно-патріотичному вихованні дітей та молоді важливо використати і виховний потенціал, пов'язаний із героїзмом українців, які боролися в арміях держав - учасників Антигітлерівської коаліції та в рухах опору нацистській Німеччині та її союзникам під час Другої світової війни 1939 - 1945 років, учасників міжнародних операцій з підтримки миру і безпеки.

Також одним із важливих чинників національно-патріотичного виховання має бути шанобливе ставлення до пам'яті жертв комуністичного та інших тоталітарних режимів в Україні, зокрема жертв Голодомору, політичних репресій і депортацій.

Водночас важливою складовою національно-патріотичного виховання має стати поширення інформації про досягнення наших співвітчизників та їх внесок у скарбницю світової цивілізації, зокрема у сферах освіти, науки, культури, мистецтва, спорту.

Для досягнення мети Програми необхідним є виконання ряду першочергових завдань, а саме:

1. Налагодження механізму скоординованої систематичної співпраці як відповідних державних структур, так і, безумовно, інститутів громадянського суспільства та ініціативних груп.

2. Створення належного методологічного підґрунтя для якісного розвитку, удосконалення системи національно – патріотичного виховання дітей та молоді в Миколаївській сільській раді.

3. Застосування, як основного, принципу делегування повноважень та управлінських рішень від органів влади до інститутів громадянського суспільства, створюючи, при цьому, конкурентоспроможне середовище для останніх.

4. Підтримка та популяризація регіональних інноваційних підходів, кращих практик та дієвих форм роботи з дітьми та молоддю у напрямку національно-патріотичного виховання.

Шляхами та засобами виконання зазначених завдань є наступні:

1. Впровадження заходів, спрямованих на підвищення рівня національно-патріотичного виховання молоді, шляхом як урізноманітнення форм та методів роботи, так і підвищення рівня професійності кола тих осіб, якими забезпечується зазначений виховний процес.

2. Вивчення та впровадження в дію кращих, як регіональних, так і Всеукраїнських практик національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

3. Проведення заходів, спрямованих на підвищення кваліфікаційного рівня та підготовку спеціалістів, що опікуються питанням національно-патріотичного виховання дітей та молоді в закладах загальної середньої та позашкільної освіти, оздоровчих таборах тощо.

4. Інформування населення шляхом розробки та видання відповідних інформаційно-методичних матеріалів, щодо нових підходів, розвитку системи національно-патріотичного виховання.

З метою ефективного втілення у практику зазначених шляхів реалізації Програми та її ресурсного забезпечення визначено основні пріоритети, напрямки та механізми реалізації та впровадження національно – патріотичного виховання дітей та молоді:

1) Пріоритети:

Пріоритет 1. Громадянська освіта, у тому числі екологічне виховання.

Пріоритет 2. Духовно-моральне виховання.

Пріоритет 3. Військово-патріотичне виховання.

2) Напрямки:

Напрямок 1. Підвищення рівня національної свідомості та громадянської активності дітей та молоді.

Напрямок 2. Формування системи цінностей підростаючого покоління на засадах національної самоідентифікації .

Напрямок 3. Відродження та виховання мілітарної культури як основи розвитку військово-патріотичного виховання української молоді.

Напрямок 4. Виховання історичної пам'яті.

3) Механізми:

- Підтримка інститутів громадянського суспільства, громадських ініціатив дітей та молоді.

- Інформаційна підтримка Програми національно - патріотичного виховання дітей та молоді Миколаївської сільської ради на 2021-2022 роки.

- Впровадження, підтримка, проведення заходів, спрямованих на розвиток кожного з напрямків.

5. Обґрунтування обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми

Фінансування Програми здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету громади, передбачених у галузі рішенням сільської ради про бюджет на відповідний рік та інших, передбачених законодавством джерел. Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для виконання Програми, становить 200,0 тис. гривень. Ресурсне забезпечення Програми наведено у таблиці:

6. Перелік завдань, заходів Програми

Завдання і заходи з виконання Програми, спрямовані на розв'язання проблем та досягнення мети Програми, наведені у додатку до Програми.

7. Результативні показники Програми

Виконання Програми дасть можливість:

збільшити кількість дітей та молоді, охоплених заходами національно-патріотичного виховання різного формату;

урізноманітнити та запровадити нові форми та формати роботи з дітьми і молоддю у напрямку національно-патріотичного виховання, зробивши найефективніші з них обов'язковими не лише до виконання, але й до щорічного збільшеного фінансування;

здійснити аналіз духовних орієнтирів дітей та молоді, рівня їх знань щодо мілітарної культури, ставлення до військово-патріотичного виховання тощо;

підвищити рівень активності молоді, збільшивши рівень зацікавленості та участі органів влади у реалізації напрямку національно-патріотичного виховання;

розробка та розповсюдження інформаційних матеріалів, а також інших засобів, інструментів неформальної освіти щодо розвитку кожного з пріоритетів напрямку національно-патріотичного виховання.

У разі потреби здійснюватиметься перегляд запланованої діяльності, пошук та впровадження більш ефективних способів розв'язання проблеми.

7. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Координація та контроль виконання заходів, передбачених Програмою, покладається на відділ освіти, молоді та спорту Миколаївської сільської ради.

Структурні підрозділи, виконавчий комітет та заклади освіти Миколаївської сільської ради, щороку здійснюють аналіз стану реалізації Програми. Відділ освіти, молоді та спорту Миколаївської сільської ради подає до 15 січня, наступного за звітним року, узагальнену інформацію про виконання заходів Програми голові Миколаївської сільської ради.

Додаток 1
до Програми

**Напрямки діяльності та заходи Програми національно-патріотичного виховання
дітей та молоді Миколаївської сільської ради на 2021-2022 роки**

№ за пор.	Назва напрямку/механізму діяльності (пріоритетні завдання)	Заходи	Термін виконання	Виконавець	Джерела фінансування	Очікуване фінансування, тис. гривень	У тому числі за роками, тис. гривень		Очікувані результати
							2021	2022	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Військово-патріотичне виховання	1.Проведення, підтримка та участь у всеукраїнських та регіональних заходах різних форматів, спрямованих на практичний розвиток та удосконалення військово-патріотичного виховання дітей та молоді	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Місцевий бюджет	4,0	2,0	2,0	Удосконалення системи військово-патріотичного виховання дітей та молоді, у тому числі підвищення теоретичних та практичних знань, умінь та навичок молодих людей щодо засад мілітарної культури.

		2. Здійснення заходів, спрямованих на ознайомлення молоді з основними положеннями Конституції України про захист Вітчизни, Закону України «Про оборону України», Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу», інших нормативно-правових актів з питань оборони, військового будівництва та проходження військової служби	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Не потребує фінансування	0	0	0	
		3. Розробка та розповсюдження інформаційних матеріалів щодо військово-патріотичного виховання дітей та молоді	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Місцевий бюджет	10,0	5,0	5,0	
		4. Укомплектування класів предмету «Захист Вітчизни» у закладах освіти належним обладнанням та літературою, підготовка та перепідготовка викладачів предмету, залучення до викладання учасників АТО, учасників бойових дій, офіцерів запасу, представників відповідних інститутів громадянського суспільства	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Місцевий бюджет	200,0	100,0	100,0	

		5. Створення у закладах освіти та бібліотеках куточків Пам'яті, меморіальних куточків, Дошки Слави «Вони захищають Україну», «Герої не вмирають», стендів, спрямованих на вшанування пам'яті та розширення кола знань дітей та молоді щодо історичних подій та постатей, які боролися та борються за свободу та незалежність України	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Місцевий бюджет	10,0	5,0	5,0	
		6. Збір спогадів та матеріалів про односельців, які загинули під час Революції Гідності та проведення АТО	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Не потребує фінансування	0	0	0	
		7. Участь в обласному конкурсі волонтерських загонів «Ветеран живе поруч»	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Не потребує фінансування	0	0	0	

		8. Проведення заходів, спрямованих на ушлякнення учасників масових акцій громадянського супротиву, учасників і загиблих в АТО, інформування дітей та молоді про подвиги наших громадян; ознайомлення учнівської та студентської молоді з військовою історією держави	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Не потребує фінансування	0	0	0	
		9. Проведення II етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), сприяння участі команди – переможця в обласному етапі Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»)	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Місцевий бюджет	20,0	10,0	10,0	
		10. Проведення конкурсу на кращий виховний захід національно-патріотичного спрямування (уроки Мужності, вечори-портрети, зустрічі з учасниками Революції Гідності та АТО на сході країни, бойових дій на території інших держав, жертвами політичних репресій, тоталітарного режиму, ветеранами Другої Світової війни та інше)	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Не потребує фінансування	0	0	0	

	2. Духовно – моральне виховання	1. Проведення, підтримка та участь у всеукраїнських та регіональних фестивалях, конкурсах, майстер-класах та інших заходах різних форматів, спрямованих на формування ціннісних орієнтирів молоді, проведення не менше 2-х заходів щодо активізації туристично-екскурсійної діяльності з вивчення духовно- історичної спадщини України та області	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Місцевий бюджет	10,0	5,0	5,0	Підвищення рівня зацікавленості та обізнаності молоді щодо духовно – культурної спадщини України та рідного краю. Виготовлення та розповсюдження різноформатних продуктів щодо посилення виховного впливу на формування сталої системи цінностей, духовно-морального виховання дітей та молоді
		2. Проведення семінарів практикумів, інших освітньо–виховних, інформаційно – методичних та просвітницьких заходів, спрямованих на удосконалення та популяризацію системи духовно – морального виховання, розробку методологічних напрацювань та рекомендацій щодо посилення даного напрямку	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту	Не потребує фінансування	0	0	0	

		3. Проведення святкування та відзначення національних народних та державних свят, подій в історії України в цілому та області, зокрема: Дня пам'яті та примирення, Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні, Дня Збройних Сил України, Дня захисника України, Дня українського козацтва, відзначення дня пам'яті Героїв Крут тощо	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Не потребує фінансування	0	0	0	
		4. Участь в реалізації обласного соціально-освітнього національно-патріотичного проекту «Голос крові: ми – Українці!»; участь в обласному форумі патріотичних справ дітей та учнівської молоді «Голос крові: ми – Українці!»	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Не потребує фінансування	0	0	0	
		5. Проведення заходів, спрямованих на вивчення та популяризацію народних українських традицій, обрядів, побуту, кухні тощо	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Не потребує фінансування	0	0	0	
		6. Проведення заходів, спрямованих на пропаганду української мови, як основного елементу національної ідентифікації	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Не потребує фінансування	0	0	0	

3.	Громадянська освіта	1.Проведення, підтримка та участь у всеукраїнських та регіональних заходах, особливо заходах неформальної освіти, спрямованих на підвищення рівня громадянської освіти, свідомості дітей та молоді, формування відповідної системи цінностей, метою яких є виховання відповідального, чесного, порядного, національно орієнтованого громадянина – патріота України	2021-2022	Миколаївська сільська рада, відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Не потребує фінансування	0	0	0	Підвищення рівня практичних знань та загального рівня свідомості та самосприйняття молоді, як освіченого, інтелектуального, відповідального та духовно багатого громадянина – патріота України
4.	Виховання історичної пам'яті	1.Проведення семінарів, освітньо-виховних, інформаційно-методичних та просвітницьких заходів, спрямованих на відновлення й відкриття закритих сторінок історії України та видатних особистостей українського державо-творення, у тому числі сучасності, формування єдиного підходу щодо трактування Історії України в цілому та рідного краю зокрема	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Не потребує фінансування	0	0	0	Узагальнення існуючої бази теоретичних знань та надбань щодо єдиного підходу до трактування історії України та рідного краю, та на її підставі розробка та впровадження у практику інноваційних та цікавих форматів роботи з дітьми та молоддю щодо розширення кола знань з історії України та рідного краю

		2. Проведення, підтримка та участь у інформаційно-просвітницьких заходах, спрямованих на популяризацію, привернення уваги, відзначення видатних державних дат, подій та особистостей, що мали та мають вагомий вплив на національно-патріотичне виховання дітей та молоді	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Не потребує фінансування	0	0	0	
5.	Підтримка інститутів громадянського суспільства, громадських ініціатив дітей та молоді	1. Делегування повноважень та управлінських рішень у напрямку національно – патріотичного виховання дітей та молоді, шляхом підтримки, на конкурентних засадах, відповідних ідей, проектів та заходів інститутів громадянського суспільства, ініціативних груп	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Не потребує фінансування	0	0	0	Підтримка проектів та заходів національно – патріотичного виховання
		2. Проведення спільних заходів закладів загальної середньої освіти із національною скаутівською організацією України «Пласт»	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Не потребує фінансування	20,0	10,0	10,0	
6.	Інформаційна підтримка національно - патріотичного виховання	1. Постійне висвітлення в місцевих засобах масової інформації матеріалів щодо розвитку в сільській раді національно-патріотичного виховання дітей та молоді	2021-2022	Відділ освіти, молоді та спорту, заклади освіти Миколаївської сільської ради	Не потребує фінансування	0	0	0	Підвищення рівня обізнаності населення щодо роботи, що здійснюється у напрямку національно-патріотичного виховання
Місцевий бюджет						274,0	137,0	137,0	